

„[S]zöveget kötöttünk arra, hogy lennie kell
Nemzeti Közszerológati Egyetemnek.”

Interjú Kis Norberttel¹

Professzor úr, milyen emlékei vannak, mikor indult el történelmileg az integrációs gondolat? A 2000-es évek elején történt kísérletekről volt-e tudomása, van-e valamilyen emléke?

A 2000-es évek eleje helyett inkább visszamennék a '90-es évekre, hiszen a felsőoktatási intézmények első nagy integrációs hullámának előkészítése 1998–1999-ben zajlott. Az akkori Oktatási Minisztériumban jogi főosztályvezető voltam, és annak a munkacsoportnak a vezetője, amelyik az intézményi, egyetemi, főiskolai integrációkat megvizsgálta, előkészítette. Arra tekintettel volt erre szükség, hogy azt megelőzően nem volt a magyar felsőoktatásban ilyen átfogó integrációs kormányzati intézkedés, tehát nem nagyon voltak előzményei annak, hogyan kell ilyet csinálni. Abban az időszakban az Államigazgatási Főiskola, a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem és a Rendőrtiszti Főiskola külön, egymástól függetlenül létezett. Olyan koncepció az Oktatási Minisztériumban nem volt, amelyik az akkor még önálló felsőoktatási intézményeknek bármilyen kombinációban történő integrációjára vonatkozott volna. Szintén nem volt olyan koncepció, amelyik a közszolgálati felsőoktatás integrált modelljét vizsgálta volna.

A Belügyminisztériumban, bár erről én hivatalos dokumentumokat nem láttam, 1990 után megvizsgálták azt, hogy az Államigazgatási Főiskola és a Rendőrtiszti Főiskola egyesítése megtörténhet-e. Akkor a Rendőrtiszti Főiskola a BM által felügyelt felsőoktatási intézmény volt, az Államigazgatási Főiskola viszont – hasonlóan más általános szabályok szerint működő egyetemekhez, főiskolákhoz – autonóm, pontosabban az Oktatási Minisztérium gyakorolta a fenntartói jogokat. A vizsgálódás tehát megtörtént, de nem vezetett eredményre, a BM végül is nem kezdeményezte az Oktatási Minisztériumnál ezt az egyesítést.

1998–1999-ben az OM-ben voltak olyan felsőoktatásitörvény-módosítási verziók, amelyek egy bizonyos idő vagy moratórium után egyes főiskolák önállóságát

¹ Kis Norbert 2010-ben az NKE előkészítéséért felelős miniszteri biztos, 2010–2011-ben a Nemzeti Közigazgatási Intézet főigazgatója, 2011–2012-ben az NKE Fenntartói Testületének (FT) tagja volt; később, 2013–2017-ig az NKE továbbképzési és nemzetközi rektorhelyettese, 2017–2019 között az NKE Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Karának (ÁNTK) dékánja, 2019–2022 között pedig az NKE fejlesztési rektorhelyettese. Az interjú 2017. július 5-én készült, az NKE Államtudományi és Közigazgatási Kar (ÁKK) Dékáni Hivatalának tanácstermében (Budapest, Ménesi úti campus).

megszüntették volna. Leginkább azokat a főiskolákat, illetve egyetemeket, amelyek csak egy tudományterületen működtek. A BM-ben ennek hatására megszületett egy olyan elgondolás, miszerint ez azt jelentheti, hogy a szakfőiskoláknak valamit csinálniuk kell, valamilyen integrációba bele kell menekülniük. Mindenki valamilyen integrációs utat keresett magának, amelyben multidiszciplináris intézményként létezhetett volna tovább, mert ebbe az irányba mutattak a törvény előkészületei. A Rendőrtiszti Főiskola meg tudott maradni önállóan, mert rájuk külön szabályozás vonatkozott, vagyis ez az Államigazgatási Főiskolának lehetett volna egyfajta túlélési opció, hogy ne egy nagyobb egyetem integrálja magába. Ezért más egyetemi partnerek után nézett, amelyek között felmerült a Műegyetem, majd az ELTE neve is. Végül a Közgazdaságtudományi Egyetembe integrálódott, így jött létre 2000-ben a Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem. Ezt a történetet az akkori integrációs helyezkedés egyik epizódjának tekintem, és nem mondanám azt, hogy ez már a Nemzeti Közzolgálati Egyetem modelljének az előkészítése lett volna.

Ennek az integrációs törekvésnek volt-e valami nemzetközi trendje, vagy ebben a formában magyar sajátosságnak tekinthető?

Az egyetemek integrációja különböző időszakokban és hullámokban, de gyakorlatilag a legtöbb európai országban elkezdődött. Van, ahol az 1990-es években, másutt a 2000-es években. Mások a felsőoktatási rendszerek, más az állami intézmények helye, a kormány hatásköre a felsőoktatással kapcsolatban, tehát mondhatjuk azt, hogy mindenhol másként történt. Végso soron az az intézményszervezési, költség-hatékonysági racionalitás, hogy ne aprózódjon szét az intézményrendszer, hanem valamilyen rendezőelv szerint integrálódjanak intézmények, mindenhol érvényesült.

Magyarországon ez megkezdődött 2000-ben, aztán a szocialista kormány idején is volt egy integrációs hullám, 2006 és 2007 környékén, és kisebb integrációk vannak folyamatosan, tehát, mondjuk így, áramvonalasabb lett a felsőoktatás intézményrendszere.

Az első Orbán-kormány időszakában egy védelmi vagy nemzetvédelmi karakterű, a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem és a Rendőrtiszti Főiskola bevonásával végbemenő integrációs kísérlet vagy elképzelés is napirenden volt. Mindez a tárcaközi egyeztetések szintjéig is eljutott, de igazából egyik tárca sem támogatta.

Én erre részleteiben nem emlékszem, de az 1998–1999-es felsőoktatási intézményi reformnak a része lehetett. Addig a minisztériumi ágazati felügyelet eléggé szétszabdalta a felsőoktatást. Például egyes főiskolák, egyetemek az agrárminisz-

térium, míg például az orvosi egyetemek az egészségügyi minisztérium felügyelete alatt működtek. Tehát egy olyan lépcsőrozat is volt, hogy az ágazati felügyelet alól egységes oktatási minisztériumi felügyelet alá kerüljenek az intézmények, ne az ágazati felügyelet legyen a főszabály. Néhány kivétellel, de egységes irányítás volt a cél. Ilyen kivétel maradt a Rendőrtiszti Főiskola, de rövid ideig még ezzel kapcsolatban is szóba került, hogy az OM általános felügyelete alá tartozzon. Úgy gondolom, hogy az említett integráció is ebben az összefüggésben merülhetett fel: tehát ha a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem esetleg általános felügyelet alá jön be, akkor ez milyen intézményi integráció keretében történjen.

A felsőoktatás rendszerét még 2000 után is az intenzív változások levegője vette körül, hiszen lement egy integrációs hullám, amely egy rendkívül bonyolult rendszerből egy másik bonyolult rendszert hozott létre. Ez új intézményi hálót szőtt, és mindennek nyilván utánkötetése is volt. 2001-ben felmerülhetett még az új intézményrendszer korrekciója, de a választásokkal 2002-ben lezárult ez a történet.

2002 után lett mindennek folytatása?

Nem tudok arról, hogy ezt követően 2010 júliusáig felmerült volna a honvédelmi, a rendvédelmi és az államigazgatási felsőoktatási intézményeknek valamifajta integrációja és egy ilyen integrált intézményi modell elkészítése. Az akkor hivatalba lépő szocialista kormányban lehetett erről szó, de erről semmi biztosat nem tudunk.

A kormányzati készülődésben, tehát a 2010 júliusa előtti néhány évben felmerült-e koncepció szintjén, hogy kormányzati pozícióban egy ilyen lépcsőrozat elindulna?

A Pokorni Zoltán által vezetett oktatáspolitikai műhelyben tudomásom szerint nem merült fel ez az ötlet, hasonlóképp Navracsics Tibor műhelyeiben sem. Tehát nem volt készülődés a Nemzeti Közzszolgálati Egyetemhez hasonló felsőoktatási megoldás vagy modell létrehozására. Nem értesültem minden műhelyben folyó munkáról, így elképzelhető, hogy biztonsági, közbiztonsági, rendvédelmi felsőoktatási vagy más műhelyekben ez a gondolat felmerült. Mindenesetre annak lehetőségéről, hogy megtervezhetünk egy egységes közzszolgálati felsőoktatást, 2010 júliusában hallottam először.

Akkor úgy kerültem bele a folyamatokba, hogy 2010. június 8-án, néhány nappal a kormány hivatalba lépése után, miniszteri biztos lettem a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztériumban, azzal a feladattal, hogy a Kormányzati Személyügyi Szolgáltató és Közigazgatási Képzési Központ nevű háttérintézményt szervezzem át. Emlékeim szerint – a Nemzeti Közigazgatási Intézet előkészítésén túl – már benne volt a határozatban néhány kormányzati, humánpolitikával,

humánstratégiával kapcsolatos előkészítő feladat is. Még abban a hónapban felállt az új apparátus, az új államtitkárok hivatalba léptek, és örületesen gyors szabályozási munka indult a megyei kormányhivatalok kialakításáról, az új közszolgálati szabályozást tekintve a kormánytisztviselői rendszer felállításáról, tehát elképesztő intenzitással és tempóban zajlott a jogalkotás.

A KIM-ben akkor mi elkezdtünk beszélgetni Navracsics Tibor miniszterrel és Gál András Levente akkori közigazgatási államtitkárral arról, hogy a közigazgatási továbbképzés és vezetőképzés, az előmeneteli vizsgák, valamint a Corvinus Egyetemen működő Közigazgatástudományi Kar közös platformja tekintetében egy, a francia École nationale d'administrationhoz hasonló intézményi konstrukció érdekes lenne. Ennek kapcsán nem merült fel akkor, hogy a rendvédelmi és a honvédelmi felsőoktatással való hármas integráció valósuljon meg. Némileg meglepetésszerűen jött elő júliusban egy kormányülésen Hende Csaba honvédelmi miniszter úr ezt megalapozó felvetése, de én nem voltam ott, ezt már csak Navracsics miniszter úr és Gál András Levente elmondásából tudom.

Tehát a kormányülésen merült fel az, hogy a közszolgálat megerősítését célzó, egységes egyetem gondolatát meg kellene vizsgálni. Jegyzőkönyveket nem láttam, de az ötlet és a feladat a KIM-ben nálam landolt. Az indító instrukció, amivel el kellett kezdenem dolgozni, az volt, hogy a nemzetvédelmi egyetemet, a Rendőrtiszti Főiskolát, illetve a Corvinus Közigazgatástudományi Karát érintenék az összevonás. Augusztus első napjaiban hívtam össze a KIM-ben az első egyeztetést ebben az ügyben, amelyen részt vett a három intézmény vezetése.

Az RTF részéről ott voltak a főiskola rektora, Sárkány István mellett többen is. A Zrínyi Nemzetvédelmi Egyetem megbízott vezetője, Deák János vezérezredes Hende miniszter úr megbízásából volt jelen, hiszen az előző rektort előzetes letartóztatásba helyezték korrupciós ügyek miatt. Ott volt a későbbi megbízott ZMNE-vezető, Lakatos László tábornok, a BM részéről Pintér miniszter úr megbízásából Janza Frigyes tábornok, a HM részéről pedig a személyügyi főosztály-vezető és a személyügyi helyettes államtitkár. Én képviseltem a KIM-et, és ahogy említettem, ott volt még az érintett felsőoktatási intézmények részéről a Corvinus Egyetem vezetése Mészáros Tamás rektor, illetőleg Imre Miklós akkori kari dékán képviselőjében.

Egy hosszú asztalnál sokan ültünk, itt beszéltük át először a tárcák álláspontjait az ötlettel kapcsolatban. Az érintett intézmények inkább hallgattak, figyeltek, hogy mi lesz velük, a BM és a HM emlékeim szerint óvatosan nyilatkozott az ügyben, és végül is azzal váltunk el, hogy én fogjam össze ezt a munkacsoportot. Készítsek elő anyagokat, majd lépésről lépésre haladunk tovább a feltérképezéssel, illetve az előkészületekkel.

Janza tábornok úr már a kezdetektől aktív, és óvatosan, de támogató volt, ehhez az attitűdhez pedig rövidesen csatlakozott Szarka Gábor ezredes, a honvédelmi

miniszter kabinetfőnöke. Egy idő után alapvetően ebben a háromszögben egyeztetünk az előrehaladás kérdéseit – illetőleg a HM részéről még aktív volt Deák János vezérezredes, de ő egy kicsit távolabbról nézte az eseményeket. Úgy haladt a munka az ezt követő három-négy hónapban – a tárgyalások kezdeti szakaszát jellemző hangulatot felidézve –, hogy az volt az érzésem, amennyiben nem támogatjuk konstruktív és bátor, néha vakmerő anyagokkal az együtt gondolkodást, akkor elalszik az ügy.

Nem volt nyomás egyik oldalról sem, hogy siessék az előkészítő munkával. A júliusi ötlet ott maradt a levegőben azzal, hogy Kis Norbert miniszteri biztosként vigye az ügyet. Az ütemezésre és a kormányzat felé történő visszacsatolásra vonatkozóan nem volt konkrét elvárás. Viszont az volt a benyomásom, hogy ha nem gyorsítom ezt az előkészítő munkát, akkor széteszlik a csapat.

Tehát a HM-ben a minisztert és az apparátust vagy a minisztériumot képviselő személyeket illetően valamelyest kinyílt az olló. Hende miniszter úr volt a kezdeményező, és ehhez képest – az imént elhangzottak szerint – a HM részéről delegált tagok nem mutattak túlzott aktivitást.

Inkább úgy fogalmaznék, hogy az akkori kormányzati munkamegosztásban a KIM egyfajta szuperminisztériumként működött, Navracsics Tibor volt a miniszterelnök-helyettes, Gál András Levente vezette a közigazgatási államtitkári értekezletet, tehát eléggé koncentrált volt a kormányzati előterjesztésekkel kapcsolatos felelősség a KIM-ben. Úgy gondolom, hogy ez is közrejátszott abban, hogy a HM és a BM úgy gondolkodott: ha a KIM ezt az ügyet kézbe vette, akkor vigye végig, mi ott állunk mellette, és a döntési pontokon majd meglátjuk, hogy támogatható-e a javaslata.

Tehát a három minisztérium és erőforrás nem szimmetrikusan állt fel, a KIM-nek csúcsmisztériumként kellett előkészíteni az ügyet. De ismét hangsúlyozandó: olyan nyomás sem a kormány, sem az érintett minisztériumok részéről nem volt, amely az ügy meghatározott rend szerinti előrehaladását vagy záros határidőn belül kormányhatározat születését írta volna elő. Elég sok ügy akkoriban így alakult, 2010 második felében elképesztő kormányzati döntési dömping volt. Tehát nem szerepelt kiemelt ügyként vagy egyáltalán csak fontos ügyként sem az agendában. Az ősz úgy zajlott, hogy én időről időre összehívtam ezt a munkacsoportot, és az ilyenkor megszokott módon kormány-előterjesztéseket készítettem arról, hogy a három minisztérium javaslatára milyen döntések meghozatalát kéri a kormánytól.

Ez igencsak kreatív munka volt. Azt tudni lehetett, hogy egy törvény kell róla, de arra előzmény és példa sem volt, hogy három minisztérium hogyan csinál egy közös felsőoktatási intézményt, amely nem az oktatásért felelős tárca fenntartásában van. Nem volt ugyanis sem akkor, sem azóta olyan intézmény a költségvetési

szervezetrendszerben, amelyet három minisztérium irányítana. Tehát egyfajta minisztériumi irányítási integrációról is szó volt.

Emellett intézményegyesítő törvényre is szükség volt, de még azt megelőzően – ha jól emlékszem – két kormányhatározat volt az ügyben. Ezeknek az előkészítéséről, egyeztetéséről szólt igazából az ősz. Valamint a három felsőoktatási intézmény ügyét is kezelni kellett. Hiszen a szellem már kibújt a palackból, s ennek megfelelően mind a három intézmény, így a Corvinus esetében is érzékelhető volt a nyugtalanság. Mivel a három bizonytalankodó intézményt is irányban kellett tartani, összoktatói és dolgozói értekezleteket tartva mindenkit tájékoztatnunk kellett, hogy éppen mit csinálunk az ügyben, milyen kormánydöntést készítünk elő. Legalább egy évre előre kellett látni, menetrendet is össze kellett rakni, sorra véve, mikor mi fog majd történni. Kicsit olyan volt, mint amikor az ember jár az erdőben, ahol neki kell az ösvényt kitaposnia, csak nem tudni, hogy merre megy ez az ösvény.

Kérdések sokasága merült fel: az új egyetem indulása 2012. január elseje legyen-e, előkészíthető-e addig egyáltalán, mit kell mindehhez megtenni? 2011-ben egy új felsőoktatási törvényt készítettünk a KIM és a Nefmi közös bizottságában, amelyben magam is benne voltam. Viszont még a korábbi felsőoktatási törvény volt hatályban, amely sok mindent előírt a három intézmény összeolvadásához. Kétséges volt, hogy egy év alatt létrejöhet-e egy nemcsak jogilag és költségvetésileg összerakott, hanem szervesen összeillesztett, nemcsak működőképes, hanem jól működő integrált közösség. Továbbá kérdéses volt az NKE fizikai elhelyezése, a különböző intézményi szabályozások, jogállások harmonizálása, a közös testületek és alapok megeremtése, az informatikai rendszerek összeillesztése. Az első kormányhatározat 2010 decemberében nagy lökést jelentett mindehhez.

Izgalmas lenne visszanézni a kormány-előterjesztést, hogy milyen jövőképet adtunk erről a projektről a kormány számára. Amikor a kormányhatározat elkészült, illetőleg elfogadták, akkor már a törvény-előkészítésnek is előrehaladott fázisban kellett lennie, hiszen a javaslat 2011. januárban lett benyújtva, és ez lett az NKE-t létesítő 2011. évi XXXVI. törvény. A parlament március 16-án az esti órákban fogadta el, 27-én jelent meg a közlönyben, és 28-án lépett hatályba a nagy része, néhány rendelkezése később.

Nagyon érdekes visszanézni a parlamenti bizottsági vitákat, négy vagy öt bizottság is dolgozott ezen, nyilván az oktatási bizottság Pokorni Zoltán vezetésével, azonkívül a honvédelmi bizottság, a rendvédelmi bizottság (mivel a nemzetbiztonsági felsőoktatásról is szó volt), lehetséges, hogy a nemzetbiztonsági bizottság is tárgyalta – erre pontosan nem emlékszem –, aztán nyilván a törvény-előkészítő bizottság. Tehát elég aktív február volt a bizottsági tárgyalásokkal, az általános vita előtti tárgyalással, a módosítók tárgyalásával. Érdeemes visszanézni, hogy milyen módosítókkal bombázta az ellenzék akkor a törvényjavaslatot. Ezeket mind-mind meg kellett válaszolni. A Nemzeti Közigazgatási Intézetben, amelynek 2011-ben

vezetője voltam, működött a „kodifikációs központunk”, amely hivatalosan 2011. január elsejével jött létre. Tehát nem egyik, másik vagy harmadik minisztériumban, hanem az intézetben létrejött egy kis csapat, amelyet akkor még el sem nevezünk talán, és abban például Horváth József, a későbbi főtitkár, valamint Nászné Brózsely Tünde, a későbbi gazdasági főigazgató, meg Csanády Szabolcs, Hegyi György és számos ma is az NKE-n dolgozó kolléga már benne volt. A BM és a HM is delegált munkatársakat ebbe a kis munkacsoportba, így például a majdani nemzetközi rektorhelyettes (akkor még őrnagy), Nagy Judit érkezett a BM RTF részéről. Jártunk a Parlamentbe és jártunk mindenhova, rengeteg előkészítő munka volt. Mindenekelőtt jártunk a három minisztériumba, hiszen az ő szempontjaikat koordinálni kellett ebben a munkában. Olyan közös ügyről volt szó, ahol tulajdonképpen egy zsákba varrva kellett „ugrálnunk”. Tehát az, hogy jó legyen a három minisztérium kooperációja ebben az ügyben, létfontosságú volt. A három minisztérium elfogadta a koordinatív szerepünket, ami a kiegyensúlyozottság és az együttműködés szempontjából kritikus elem volt.

Az emberi és a bizalmi faktor rettenetesen fontos ezekben az ügyekben is. Tehát az, hogy engem elfogadtak olyan szereplőnek, aki igaz, hogy a KIM miniszteri biztosa, de a három tárca érdekeit ki tudja egyensúlyozni, az nagyon fontos volt. Arra a három tárca is nagyon odafigyelt, hogy egyik se nőjön a másik fölébe. Érzékeny pont volt egyúttal, hogy nem valamelyik minisztérium volt a logisztikai központja ennek az előkészítő munkának, hanem egy háttérintézmény, a Nemzeti Közigazgatási Intézet. A kiegyensúlyozottságot azzal értük el, hogy ebbe a háttércsapatba az említett tárcák delegáltak embereket, de előzőleg is adva volt már mindez Janza tábornok úr, valamint Szarka Gábor kabinetfőnök, illetve Deák tábornok úr részvétele révén. A háromszögben én a KIM-et, tehát egy minisztériumot is képviseltem, de elfogadták azt, hogy a másik két minisztérium érdekeit sem szorítom háttérbe a KIM érdekei miatt. Igyekeztem, hogy az együttműködés mielőbb formalizálva legyen, tehát valamikor januárban, amikor a törvényjavaslat készült, még emlékszem, hogy egy szalvétafélére rajzoltam le a többieknek, hogy legyen egy közös Fenntartói Testület az NKE irányítására. Megbeszéltük Janza Friggyessel és Szarka Gáborral, hogy ha megszületik a törvény, akkor már az előkészítő munkának is formális rendben kell majd zajlania. Márciustól a törvénnyel mindent, amit lehetett, próbáltunk formalizálni úgy, hogy ne menjen a hatékonyság rovására, és ha az egyetem megalakul, és működésbe lép, akkor az irányítását is ez a testület végezze.

Egyebek mellett az a kérdés merült fel, hogy ebben a miniszterek személyesen vegyenek részt, vagy delegáljanak valakit a feladatra. Amennyiben delegálnak, akkor nagyon erős hatáskörrel kell felruházni a tagokat, különben a Fenntartói Testület nem fog tudni működni. Döntési jogosítvány nélkül, tehát ha mindent egyenként a miniszterrel egyeztetni kell, az irányítás nem lesz működőképes. Ha pedig olyan modellben gondolkodnánk, hogy a minisztérium döntés-előkészítő rendszerébe kell

a testület ügyeit becsatornázni, az megint csak működési zavarhoz vezetne: a nagy, kövér akták végigfuttatása az apparátuson az ügy végét jelentené.

Ezekben a hónapokban a felsőoktatásban puszkaporos hangulat volt. Ha visszanezünk akkori cikkeket, arról lehet olvasni, hogy rendszerezések voltak a válságtanácskozások a rektori konferenciánál. Navracsics Tibor összehívta a konferencia vezetőségét, hogy a krízist kezelje. A kormány ugyanis sorra visszadobta a Nefmi felsőoktatási stratégiáját, nem készült el az új felsőoktatási törvény, csökkent a felsőoktatás költségvetése. A miniszterelnök-helyettesnek be kellett avatkoznia, hogy ne fajuljon el a helyzet, és ő vette át a felsőoktatási ügyek válságmenedzsmentjét. Engem akkor egyébként, 2011. júniusban a KIM-ből kirendeltek a Nefmibe a felsőoktatási törvény előkészítésére. Erre a feladatra be kellett ülnöm az oktatási államtitkárságra, Hoffmann Rózsa és Dux László helyettes államtitkár mellé. 2011 őszére kicsit megnyugodott a rektori konferencia is, sokat egyeztettünk velük, és őszre elkészült az új felsőoktatási törvény.

Közben az NKE egyik jogelődjét le kellett választani a Corvinus Egyetemről, amely 20 milliárdos költségvetésű egyetem volt akkoriban, és ebből egy költségvetési, vagyoni, hallgatói létszámbeli és informatikai tekintetben szintén nagy egységet, a Közigazgatástudományi Kart függetlenné kellett tenni. Az érintett három felsőoktatási intézményt pedig fel kellett készíteni arra, hogy mi fog történni, mit csináljanak, hogyan dolgozzanak. Előkészítő bizottságok, albizottságok, munkabizottságok hálózata jött létre – részben azért, hogy a törvényi előírás szerint intézményfejlesztési stratégia készüljön –, és ezek egyik feladata az volt, hogy az oktatás és kutatás adminisztratív részével foglalkozók végezzék el az egységes stratégia létrehozásának előkészítő munkáit, továbbá meg is kellett ismerkedniük egymással a vezetőknek és a munkatársaknak. Vegyes bizottságok voltak a három érintett intézményből: volt oktatási bizottság, kutatási bizottság, gazdasági bizottság, utóbbit Horváth József, a későbbi egyetemi főtitkár vezette.

2011 május–júniusában zajlottak tehát a munkacsoportos egyeztetések, készült egy egységes stratégia, már működött a Fenntartói Testület, amely a létesítő törvény március 28-ai hatályba lépése után alakult meg hivatalosan, és az üléseit az Alkotmány utcában, a Nemzeti Közigazgatási Intézet egyik termében tartotta. Nagyon fontos volt, hogy minden döntést egyhangúlag hozzunk meg. Hogy ezek mögött milyen viták voltak, megint egy külön történet lenne. Mindenesetre az, hogy létrejött a magyar államigazgatásban vagy kormányzásban egy olyan intézmény, amelyet három miniszter együtt irányít, akik egyhangúlag hoznak döntést, példa nélküli volt. Ez a konszenzuskényszer biztosítani tudta azt, hogy valóban integrált szemlélet vezesse a Nemzeti Közszolgálati Egyetemet, és ne tudjon eluralkodni fölötte sem a honvédelmi, sem a rendvédelmi, sem a civil érderendszer.

A minisztériumok 2014-es átalakulása után négy fenntartó miniszter lett, de az alakuló Fenntartói Testület háromtagú volt. Ez sorra hozta a határozatokat,

hajtotta végre a törvényt, s elkezdte a működésről szóló új, részletesebb speciális törvénytervezet előkészítését. Ezzel júniusra elkészültünk, ősszel beterjesztettük, szeptember végén tárgyalta az Országgyűlés.

2011. július elején adott hírt a sajtó az Ideiglenes Szenátus megalakulásáról.

Igen, a harmadik emeleten volt az alakuló ülés, a Ménesi úton. Mint rangidős, Sárkány István, az RTF rektora lett ennek az elnöke. A szenátus ügyrendjét emlékeim szerint az FT hagyta jóvá, és munkatervet is el kellett fogadnunk az Ideiglenes Szenátus számára. Már 2012. január elsejére meg kellett lenniük az új egyetemi vezetőknek. Időben el kellett fogadni új szervezeti-működési rendet. Időben kiírni az összes pályázatot az új vezetői helyekre – párhuzamosan szabályozási, intézménypolitikai szempontok figyelembevételével és a hivatásrendi hármasság egyensúly betartásával.

Ebben az időben már a kommunikációnak egyre nagyobb szerepe volt. A belső kommunikációban a három intézmény állományának felkészítése élvezett elsőbbséget annak érdekében, hogy ne uralkodjon el a bizonytalanság. Elkezdődött a 2011/2012-es tanév, amelynek a második fele már egy új egyetemen folytatódott. Az érintett intézmények mellett a hallgatók felé is megnyugtató üzenetet kellett közvetíteni: most még indultok az elődintézményben, de a második félévben egy vadonatúj intézményben lesztek, amelynek az építése lépcsőről lépésre halad. Ezerfelé kellett egyszerre figyelni, és menedzselni ügyeket.

Fontos epizód volt még véleményem szerint – kulcselem a személyzetpolitikában – az új vezetők kiválasztása, amit egyeztettünk a Fenntartói Testületben. Az új rektor személyének kérdése 2011 első hónapjaiban vált aktuálissá. Elviekben egyetértettünk, hogy olyan vezetőre lenne szükség, aki a felé irányuló bizalom mellett a három hivatásrendi érdeket érti, és jól ki tudja egyensúlyozni. A hivatásos vagy civil dilemmára adott válasz inkább a civil rektor irányába mutatott. Nyilván elvárás volt az akadémiai kiválóság, a közigazgatási ismeret, a hivatásrendek ismerete, tehát adva volt, hogy nagyjából milyen személyre lenne szüksége ennek az egyetemnek.

A kiválasztás úgy történt, hogy Patyi Andrással, aki 2011 elején a győri Széchenyi István Egyetem docense volt, és tanszékvezető az egyetem jogi karán, régóta ismertük egymást a felsőoktatásból, a győri egyetemről, illetve felsőoktatási grémiumokból. Ő akkoriban már a Nemzeti Közigazgatási Intézet néhány testületének munkájában is részt vett: meghívtam a közigazgatási továbbképzési kollégiumba, valamint a *Magyar Közigazgatás* című szakfolyóirat szerkesztőbizottságába, tehát igyekeztem őt mindinkább bevonni a Nemzeti Közigazgatási Intézet munkájába.

Oktatói munkája mellett a Legfelsőbb Bíróságra is kinevezték, tehát az ideje egy részében ott dolgozott. 2011. januárban kezdődtek el azok a beszélgetések közöttünk között, amelyek egyúttal a feladattal való ismerkedésnek is tekinthetők, addig ugyanis nem volt bevonva az előkészületekbe. Igyekeztem beavatni abba, hogy mi

fog történni, milyen lesz ez az egyetem, és ennek a beszélgetéssorozatnak a végén állapodtunk meg abban, hogy lépünk szintet, és mutassam be őt a fenntartóknak. A megbeszéltek szerint először Janza Frigyes és Szarka Gábor ismerkedett meg velem, majd Navracsics, illetőleg Pintér és Hende miniszter uraknak is bemutatam. Áprilistól meghívtuk a Fenntartói Testület üléseire, és bizonyos mélységben, kívülről megfigyelőként, már a bizottsági munkákban is részt vett.

A honvédelem, illetve a belügy részéről milyen visszhangot kapott Patyi András professzor személye, volt-e esetleg saját jelöltje ezeknek a minisztériumoknak, vagy volt-e egyáltalán több jelölt?

Ebben kérdésben nagyon fontos volt, hogy az FT-ben Janza és Szarka urakkal nagyon szorosan együtt gondolkodtunk, hogy mi lenne az egyetem érdeke. Úgy tűnt, hogy ők az első jelöltállítás jogát meghagyták nekem, azzal, hogy meglátjuk, hogy az illető megfelelő-e – amennyiben nem, más megoldást keresünk. Az ismerkedési folyamat fontos volt, bár Patyi Andrást ismerték jogász felsőoktatási körökben, s valamelyest az önkormányzati szakmán belül is, hiszen jegyző volt korábban Budapest XII. kerületében.

Az első rokonszenv és bizalmi jelzések megjöttek Pintér Sándor és Hende Csaba részéről, és Navracsics miniszter úr is azt mondta, oké, induljunk így. Az „induljunk így” azt jelentette, hogy a jelölt vegyen részt a munkában. Tehát az, hogy Patyi András úr ott volt a Fenntartói Testület ülésein, hozzászólhatott, és egyre inkább bevontuk őt az előkészítő munkákba, ez maga volt az ismerkedési folyamat. Ennek a végére alakult ki az – valamikor a nyárra, miután kiderült, hogy személye mindenki számára elfogadható –, hogy fenntartóként előzetes igenlő döntést hoztunk. Persze ezt végig kellett vinni, tehát a jelöltállításban az Ideiglenes Szenátusnak volt véleményezési joga, de ez a pályázati folyamatban történt.

Patyi András megkapta az Ideiglenes Szenátus bizalmát is, és 2012. január elsejétől ő lett az egyetem rektora. Azonban mindenhol párhuzamosan le kellett bonyolítani a vezetőválasztási folyamatot. A központi és a kari vezetők szintjén egyaránt sok pályázatot kellett kiírni.

Az ősz további fontos eseménye volt a költségvetés ügye, amely hatalmas kihívást jelentett. A Széll Kálmán-terv 2011-ben a költségvetési támogatások jelentős mérséklését irányozta elő a felsőoktatásban. Így a Nemzetgazdasági Minisztériummal, ahol Naszvadi György államtitkár irányította a költségvetési előkészületeket, nagyon komoly vitáink voltak. Mi nagyon precízen kiszámoltuk, hogy az egyesült intézményeknek mennyi lenne az induló költségvetése – az aggregált költségvetést a három elődintézmény összesített költségvetésénél alacsonyabb összegre terveztük –, eszerint 7,4 milliárd forint lett volna az induló költségvetési év szükséglete. A BM és a HM nem volt igazán erőpozícióban az akkoriban nagyon

erős Matolcsy-minisztérium ellenében. Navracsics miniszter úr próbálta képviselni az ügyet, de a Széll Kálmán-terv kíméletlenül visszaszorította a költségvetési igényeket, így a 7,4 milliárd helyett 4,7 milliárddal – igen, a számokat megcserélték, ezt némi szomorúsággal azóta is emlegetjük –, nagyon nagy költségvetési hátránnyal indult az egyetem.

Volt valami komolyabb indoka annak, hogy ha az aggregált költségvetés alacsonyabb volt, akkor miért csökkentették még tovább?

A 2010 előtti kormányzás és a globális pénzügyi válság recessziós hatásait nyögte az államháztartás, a nagy makroköltségvetés-számítási logika mentén a sokadik iteráció 4,7 milliárdot dobott ki. Ennyi van, ennyit kaptok, lehet magasabb a költségvetések, de azt akkor saját bevételből oldjátok meg. Tehát az NKE költségvetési szempontból nem volt előnyösebb helyzetben, mint bármelyik másik magyar egyetem, sőt, előkerültek olyan érvek is, hogy járjon jó példával elől a Nemzeti Közszolgálati Egyetem, mutasson példát minden más állami felsőoktatási intézménynek, hogy még az övéknél is szikárabb költségvetéssel képes működni.

Patyi rektor úr – a további kulcsszereplőkkel együtt – azzal vállalta a megmérettetést, hogy már látta, az első költségvetési évünk rettentően nehéz lesz, mert nagyjából a 70 százalékát sem kaptuk meg a szükségesnek ítélt forrásnak. Ezzel egy időben háttértárgyalások folytak arról, hogy hogyan lehet az egyetem költségvetési kiadásait mérsékelni. Ennek része volt, hogy Hende miniszter úr felajánlotta a Hungária körúti campust ingyenes használatra. További pénzügyi támogatások is körvonalazódtak, de nagyon nehéznek ígérkezett az indulás.

Ezek szerint az a közvélemény egy részében meglévő álláspont, hogy az NKE már az indulástól kezdve kivételezett helyzetben volt, nem igaz, ami a költségvetést illeti?

Nem voltunk kivételezett helyzetben, sőt nekünk kellett példát mutatni a szigorú költségvetési gazdálkodásból. A Ludovika Campus felújítása beleillett abba az állami beruházássorozatba, amely minden nagy egyetemen infrastruktúra-bővítéshez vezetett a 2000-es évek elejétől. A Ludovika-épület vonatkozásában 2010-ben meghozott első kormányhatározat még nem kötődött annyira szorosan a Nemzeti Közszolgálati Egyetemhez. Aztán az ügy hozzánk került, és nagy örömmelre valamikor 2011 nyarán Fürjes Balázst visszahívta a kormány az ingatlanberuházási terület feladatainak vitelére. Vele régről ismertük egymást, és szépen lassan átadtam neki ezt az ügyet, amely akkor már nemcsak épületfelújításról szólt, hanem az egész Orczy-kert felújítását tervbe vette a Ludovika campusa számára.

Az egyetemi központ elhelyezésére sok érdekes javaslat felmerült: a Pázmány Péter Katolikus Egyetem piliscsabai központja, ahol már leépülőben volt az aktivitás, a Belügyminisztérium által rendészeti továbbképzésre fenntartott adyligeti ingatlanegyüttes, illetve a Ménesi út is, amely a civil intézményi jelleg és az elhelyezkedés miatt tűnt ideálisnak. Állami ingatlanokat néztünk, s ha visszaidézem, elég sok akkor üresen álló, állami vagyonkezelésben lévő ingatlant vizsgáltunk meg. Nagy casting zajlott a kérdéssel kapcsolatban.

A Ludovika 2011-ben még 70 százalékbán romos épület volt, tehát az szóba sem jöhetett abban a fázisban egyetemi központként. Megint csak hangsúlyoznám, hogy a Széll Kálmán-terv évében vagyunk, tehát akkor nem volt ötmilliárd forint a felújításra. Azonban az a gondolat, hogy egyszer valamikor jó lenne a Ludovika, már akkor is felmerült. A központ elhelyezésének kérdését az döntötte végül el, hogy Hende miniszter úr felvetette: a Hungária körúti ingatlanban van elég hely, és ott – tekintettel a szűkös költségvetésre – ingyenesen és rezsiköltségmentesen megoldható a kezdeti működés. Alapvetően tehát a költségvetési nehézségek miatt indult egy laktanyaobjektumban az oktatás. Sok vita volt róla, úgy emlékszem, a Belügyminisztérium nagyon nehezen fogadta el az ötletet, de sietnünk kellett, szorított az idő.

A nemzetvédelmi egyetem akkor nehéz időszakon ment át, nagy átszervezést és leépítést kellett végrehajtani, sőt vezetői krízishelyzet állt elő. Szóval sok minden befolyásolta a választást, de végül is dűlőre jutottunk. Aztán viszonylag gyorsan, 2012-től már javult az állami költségvetés helyzete, és akkor megszületett a döntés, hogy induljon a Ludovika felújítása. Ekkortól láttuk azt, hogy majd valamikor 2014–2015-ben át lehet költözni a főépületbe.

Tehát az egyetem létrehozásával, elhelyezésével párhuzamos kormányzati szándék volt a Ludovika felújítása és fejlesztése, s a kettő úgy kapcsolódott össze, hogy az integrációban részt vevő intézmények rossz elhelyezési körülményeire is hosszú távú megoldást jelentsen a fejlesztés. Ez így helytálló?

Már 2011-ben elkezdtünk a Fenntartói Testületben olyan tervrajzokat csinálni, amelyek az egész Orczy-kertről, az ottani ingatlanokról szóltak, esetleg új építésekkel, bontással együtt. 2011 őszén már az RTF, a későbbi Rendészettudományi Kar leköltözésére vonatkozóan is készítettünk modellszámításokat, csakúgy, mint a Ménesi úti campus² elköltözésével kapcsolatban. Tehát folytak az előkészítő munkák, de a kormánydöntések, amelyek egyre komolyabbá tették a Ludovika-beruházást, csak később, 2012-ben születtek meg.

² A Közigazgatástudományi Kar.

A kari dékáni tisztségeket a folyamatosság, a karok stabil működésének biztosítása érdekében nem pályáztatta meg az egyetem, a szenátus, ez világos. Viszont az egyetem vezetéséből az első dékánok nagyon hamar kikerültek, szinte mindegyik, és a gazdasági főigazgató úr is csak ideiglenesen, négy hónapig látta el tisztségét. Ez összefügg azzal, hogy az egyetem költségvetése nagyon alacsony lett? Esetleg személyes problémákkal vagy eltérő koncepciókkal áll kapcsolatban? Hogyan csiszolódott össze az egyetem vezetése?

Egy frissen létrejött egyesült intézmény első éve volt 2012. Mégsem lehet az első működési évet teljesnek tekinteni, hiszen a törvény is azt mondta, hogy az egyes elemek még ideiglenes jelleggel működnek. Ez egyszerűen az átállás időrendjéből adódik. Ideiglenes Szenátus működött még 2012-ben is, az „igazi” szenátust 2012 végéig kellett megválasztani. Ezt másként nem lehet megoldani. Új szenátus felállításához először meg kell alakulnia az egyetemnek, fel kell vennie a működést és le kell bonyolítani egy szenátusi választást. Ezt meg lehet csinálni egyébként három vagy hat hónap alatt is, de végül is egy évet jelöltünk ki arra, hogy „alakítsa ki magát” az egyetem, addig az Ideiglenes Szenátus hozza meg a döntéseket. A vezetők esetében is hasonló volt a személet, itt is legyen konszolidációs első év, amelyben a három jogelőd három új karként az első évet még ideiglenesként kezeli, tehát az előző vezetők, dékánok maradnak. Esetükben átminősítés történt, egyéves megbízatással, tehát az év végéig kellett kiírni az új pályázatot.

2012 januárjában folytattuk a működést a Fenntartói Testületben, amelynek ügyvezetője voltam, de egyik napról a másikra felsőoktatási helyettes államtitkárnak neveztek ki a Nefminél. Az FT-ben Gál András Levente kormánybiztos vette át a helyemet. Onnantól az egyetem napi működésébe nem nagyon láttam bele, nekem felsőoktatási helyettes államtitkárként kevés ügyem volt az NKE-vel. Pontosabban maradt még néhány el nem varrt finanszírozási szál, hiszen a Corvinus költségvetésének egy részét 2012. január elsejével át kellett adni a KIM-nek, mert a KIM-ben volt az NKE költségvetése. Mindez még nem zárult le, tehát sok szempontból jó volt, hogy akkor már hivatalosan átmentem a Nefmihez, mert viszonylag gyorsan el tudtunk intézni költségvetési átszervezési ügyeket. Patyi rektor úr már emlékeztetett jó néhányszor, hogy az igazán nehéz időszakban nem voltam ott az NKE-n, és nem éltem át, amit neki át kellett élnie – de jó kezekben volt az egyetem, és drukoltam a sikeréért.

Akkoriban sokan szemünkre hányták, hogy ránk külön törvények és szabályok vonatkoznak. Csak azt hagyták figyelmen kívül, hogy olyan pluszkötelezettségei voltak ennek az intézménynek, amelyek más felsőoktatási intézménynek nem. Ilyenek a közigazgatási továbbképzés, a tisztjelöltek nevelése, és még egy sor olyan egyéb kötelezettség, amely indokolja, hogy külön törvényi szabályozása legyen. Ezek

a külön feladatok indokolták a fenntartói irányítás új modelljét, a finanszírozás sajátosságait, azaz a nem normatív, hanem működési finanszírozás alkalmazását, ami egyébként mindenki szerint egy jobb modell. Én próbáltam felsőoktatási helyettes államtitkárként az egész felsőoktatást átállítani teljesítményalapú működési finanszírozásra, de beletört a bicskám az akkori Nemzetgazdasági Minisztérium által képviselt felsőoktatás-financezírozási politikával szemben. Nekik más véleményük volt, és ők voltak az erősebbek.

A Parlament üléstermében 2011-ben is többször előkerült, hogy a koncepció egyik lényeges pontja egy olyan típusú egységes tudásalapot megteremteni, amely szakembereket dinamizál, átjárhatóságot teremt a későbbiekre. A vita során voltak ellenzéki kételyek, hogy ez hogyan tud működni a gyakorlatban.

Hadd folytassam ezt a gondolatot. Ez egy jogos kétely. A legelején is jogos kétely volt, mindenki felvetheti: intézményeket összevonunk, épületeket összetolunk, próbálunk közös szabályokat, normákat meg értékeket mutatni. De valóban létrejön-e ebből egy közösség, nem maradnak-e meg a kulturális vagy értékbeli határok?

Azóta hogy látja, a különböző munkakultúrák most érintkeznek-e?

A különböző munkakultúrák igen. Felmerülhet az a szervezetszociológiai kérdés is, hogy a szervezetek szélesebb és intenzívebb együttműködésétől mi is lesz jobb. Nem 120-an működnek együtt itt a karon, hanem mondjuk 400 vagy 600 oktató, kutató. Azt gondolom, az egy nagyon racionális kérdés, hogy attól vajon nagyobb-e az együttműködő közösségek volumene, ha gyorsabb és nyitottabb ez az együttműködés. Igaz lehet-e, hogy ha három közösséget integrálok, és egy nagy közösségként működnek együtt, akkor az a három így együtt értékesebb, hatékonyabb és eredményesebb lesz, mint külön-külön? Egyre több feladata lett az egyetemnek, egyre nagyobb lett a költségvetése, egyre nagyobb lett az intézményi potenciál. Ez mind-mind azt jelzi, hogy egyre nagyobb volt a kormányzati bizalom, tehát egyre több feladatot kaptunk, ami eredményt és sikert jelentett. Ha értékelünk, akkor oda kell tenni egy kicsit szofisztikáltabb módozatot is. A módszer is más, ha a közösségépítésben, az együttműködő közösség építésében elért sikereket akarjuk vizsgálni.

Nyilván más perspektívát ad, ha a vezetési szintet nézem. A vezetési szinten nagyon szorosan, fegyelmetten együttműködik a katonai, a rendészeti, a katasztrófavédelmi, a nemzetbiztonsági és a civil vonal. Ez egyébként mindannyiunknak új élmény is, ahogy én látom, együtt csinálunk dolgokat, együtt találunk ki projekteket, együtt döntünk. Ez ilyen szinten működik, de az egyetem minden szintjén

működni kell, nyilván a hallgatói bázison is. Ezen a téren is egyre jobb a helyzet, a közszolgálati gyakorlaton együtt vannak a hivatásos és a civil hallgatók, együtt dolgoznak és együtt gondolkodnak.

Ezek szerintem mind-mind az együttműködő közösség építésének az eredményei. De ezt egy hosszabb értékelési perspektívára vagy idődiagramra kell majd rávetíteni. Így derülhetne ki ennek a minőségjavító hatása a közszolgálat különböző területein, bár kérdéses, hogy mihez képest és mivel mérjük ezt a minőségi javulást. Ez indított el minket néhány éve arra, hogy valamilyen mérőrendszert dolgozzunk ki, erre alkalmas rendszer ugyanis nem volt. Tehát mihez képest javul vagy romlik valami – ezt nagyon nehéz megítélni. Ugyanakkor meg akartuk tartani makroszinten a szolgáltatások minőségének a mérését, és erre készült az úgynevezett „jó állam”-jelentés. Adtunk egy eszközt a kormánynak és magunknak is, hogy idővel lássuk: a közigazgatás hatékonysága, a biztonsági dimenziók javulnak-e, milyen irányba változnak, és mi mindehhez az NKE hozzájárulása. Nagyon sokféle tényező befolyásolja ezeket, de a cél az, hogy legyen egy már négy-, öt-, hat-, nyolcéves trendben mérhető kép arról, hogy valami objektíve javul-e, vagy sem. A „jó állam”-jelentés próbált statisztikai adatokból levezethető értékelést adni.

Másik szempont, hogy a munkáltatók, megrendelők elégedettek-e a végzett hallgatóinkkal. Ez nyilván szubjektívebb dolog, és nem feltétlenül jelentkezik a szolgáltatás minőségében. Attól, hogy elégedettek a mi végzettjeinkkel, még nem biztos, hogy az adott szervezetnél javul a szolgáltatások színvonala. Ilyen mérést eddig nem végeztünk, most dolgozunk rajta, hogy elinduljon egy olyan rendszeres felmérés, amely arra irányul, hogy a közigazgatástól a honvédelemig a végzettjeink hogyan válnak be. Egyáltalán: sikerül-e bekerülniük az ágazati munkahelyekre, s amennyiben igen, a próbaidőt túlélik-e, lesz-e belőlük vezető, olyan feladatkörben dolgoznak-e, ami a végzettségüknek megfelel? Ezt nem tudjuk az NKE előtti időkhöz mérni, mert akkoriban nem nagyon vagy egyáltalán nem készültek ilyen felmérések.

A Nemzeti Közszolgálati Egyetem mint elnevezés mikor lett végleges?

Töprengtünk a közszolgálat kifejezésen, a közszolgálat tudniillik lényegesen nagyobb, mint a közigazgatás, a honvédelem és a rendvédelem, hiszen a közszolgálatban benne van a közoktatás, az állami egészségügy és a szociális terület is. Tehát amit közszolgálatnak nevezünk, abban Magyarországon dolgozik 900 ezer ember, s ennek töredéke az a hivatásrend, amire mi képezünk. Nem kellene-e a rendvédelmet meg a honvédelmet beletenni – tehát voltak hosszú névváltozatok –, erről folytak viták. Téma volt, hogy nem kellene-e valakiről elnevezni, felmerült Szent László neve. Az is felmerült, hogy Nemzeti Közigazgatási Egyetem legyen. Számtalan

változat röpködött, inkább informális beszélgetéseken, viszont hivatalos előterjesztésekben az elejétől a Nemzeti Közszerolálati Egyetemet használtuk.

Professzor úr, ön jó néhány éven keresztül látott el különböző vezetői megbízatásokat a Corvinus Egyetemen, illetve a jogelődöknél. Világos volt-e az intézmények számára, hogy mire is számíthatnak az integráció során?

Ami a Corvinust illeti, ez egy nagyon személyes kérdés. Érthetően nehéz helyzet, hogy míg egyik nap még a Corvinus rektorhelyettese vagyok, pontosan 2010. július elsejéig, rá néhány napra már azon dolgozom, hogy a Corvinus Egyetem egyik karát leválasszuk. Mészáros Tamás volt a Corvinus rektora, akkoriban én négy évig az ő munkatársa voltam. Leültünk, és azt mondtam neki, hogy ennek a karnak az az évtizedes álma, amiről most itt beszélgetünk, tudniillik hogy olyan fenntartói legyenek, akik a közigazgatás nevében megrendelőként tudnak fellépni. Pontosan tudjuk, hogy milyen képzetekkel hova kell képezniünk, és azok a hallgatók, akik tőlünk kijönnek, azok menjenek be a közigazgatásba. A Nemzeti Közszerolálati Egyetem ezt biztosítani fogja. Mészáros rektor úr végig konstruktívan támogatta az NKE alapítását.

Harmincévnyi hányattatás után – voltunk a BM alatt még főiskolaként, majd bekerültünk a Közgáz alá, ahol mindenféle egyesítési koncepciók voltak, amelyekben a társadalomtudományi és a közgazdaság-tudományi karral való összevonás is felmerült – végre a helyünkre kerültünk. Már akkor látszott, hogy kialakult egy olyan humánpolitika a közigazgatásban, amely a továbbképzést is nálunk kezelné idővel, és minden a helyére kerülne.

A Corvinus azért mindig híres volt arról, hogy a szabad gondolkodásnak vagy az eltérő véleményeknek elég nagy fóruma van, de nagy viták ezzel kapcsolatban nem voltak. Amikor elmentem a szenátushoz, a rektori tanácsra, a kari tanácsra, vagy elmentem más kari tanácsra az egyetemen, értő és támogató közegbe mentem. Nyilván ismertek, tudták azt, hogy nem vagyok rosszakaratú ember, és valami olyan ügyön dolgozom, amiben van olyan érdek és jóság, amit érdemes meghallgatni, megfontolni. Végül egyhangúlag támogatta a Corvinus szenátusa a Közigazgatástudományi Kar leválását és az NKE-be integrálását. Nagyon kevés olyan ügy volt ott, amiben egyetértés volt az ellenérdekeltek között, de ebben volt. Az árnyékolta be csak a dolgot, hogy sokan attól tartottak: ha ez elkezdődik, akkor szét lesz darabolva az egyetem. Utána ez a stressz sokáig jelen volt a Corvinuson, Lánczi András rektorságával azonban konszolidálódott a helyzet.

Ehhez kapcsolódóan merül fel a minisztériumok érdekérvényesítő képessége is. Az érintettek közül a BM tűnik a legjobban pozicionálnak, a HM talán kevésbé. Miképp emlékszik, történtek-e a különböző minisztériumok vagy érdekek felől a közszolgálati egyetem létrehozásával szembemenő törekvések? Úgy tűnik ugyanis, hogy többé-kevésbé simán haladt a folyamat, a megszületett szándék szépen végigfutott.

Az első években nagyon kevés instrukció jött ki a kormányülésről, ezért nagyon fontos volt, hogy a kemény mag, tehát Janza tábornok úr, Szarka ezredes úr, Deák tábornok úr, Jómagam, Gál András Levente, és nyilván a mögöttünk álló miniszterek közös hitet és célrendszert alakítsanak ki, amely mögé odatesszük a politikai erőt, és azt végig is visszük. Úgy voltunk vele, hogy ezt az erőt mindenki látni fogja, a katonai vezérkar is – amely jól tudjuk, hogy nagyon erős érdekérvényesítő –, a rendvédelmi vezérkar és más minisztériumok úgyszintén. Tehát bárkik részéről érkezzen is ellencsapás vagy ellenlobbi, megrettenjenek ettől a hittől, amit ez a háromszög fel tud mutatni.

A bizonytalanság közepette szinte kódolva volt a történetbe, hogy rengeteg vita, konfliktus lesz, de valahogy az első megbeszélésen, augusztusban kimondva-kimondatlanul egy szövetséget kötöttünk arra, hogy lennie kell Nemzeti Köszolgálati Egyetemnek. Biztosnak látszott, hogy a három tárca számos vitakérdést nyit, ellenszél lesz, de nem eshetünk szét, tehát ezt végig kell csinálnunk, mert hiszünk benne. Azért mondom, hogy hit, mert igazán racionális elemekkel nem volt még az elején ez körberakva. Az alapja pedig az volt, hogy ennek a három hivatásrendnek egy egyetemet kell alkotnia. Intézményi érdekek jönnek-mennek, ágazati érdekek jönnek-mennek, személyi érdekek, lobbik, a tárcáknál is lesznek mozgások, de ezt a koncepciót akkor is vigyük végig. Úgy mutattuk fel ezt mindenhol, hogy ez egy kőkemény kormányzati elhatározás, miközben az első kormányhatározat csak decemberben jött ki. Tehát úgy éltünk túl öt-hat hónapot júliustól decemberig, hogy még nem volt kormánydöntésünk, de minden irányba azt mutattuk, hogy ez egy nagyon erős, politikailag vasakarattal támogatott, jó koncepció.

Köszönjük a beszélgetést!

Az interjút készítette: Szécsényi Mihály és Toldi Lóránt